

KANARIES

Serinus canaria

1. ALGEMEEN

De kanarie ontleent zijn naam aan zijn geografische oorsprong, namelijk de Canarische Eilanden, gekenmerkt door een weelderige vegetatie en warm klimaat. De kanarie is een prachtige kleine zangvogel die in de 15^e eeuw naar Europa werd gebracht en vrij gemakkelijk te houden en te kweken bleek, zelfs in gevangenschap. Hij werd gehouden als gezelschapsdier vanwege zijn zangtalent en de variaties in het kleurrijke uiterlijk. Er ontstonden door selectie en waarschijnlijk ook door kruising met andere *Serinus* soorten al snel vele lokale rassen en variëteiten, waaronder de typische gele kanaries (rond 1600). Vandaag hebben de meeste kanaries hun groenachtige wilde kleur ingeruild voor meer opvallende kleuren.

Vandaag zijn er ongeveer 30 rassen, verdeeld in 3 hoofdcategorieën: zangkanaries, kleurkanaries (deze worden het meest gehouden en zijn er in drie hoofdkleuren, nl. rood - geel - wit, en ook nog met verschillende tekeningen) en tot slot vorm- en postuurkanaries. Deze laatste zeer gevarieerde groep omvat zowel grote als zeer kleine kanaries, kanaries met een afwijkende bouw of verenkleed (vb. gekrulde veren, kuif, ...).

De kanarie is een kleine vinkachtige met een dieet dat voornamelijk uit zaden bestaat. Kanaries zijn actieve, sociale, vocale prooidieren. In het wild leven ze in kleine groepen en verdelen ze zich tijdens het broedseizoen in paren. Bij deze gelegenheid zingen de mannetjes de mooiste deuntjes om de vrouwtjes te verleiden. Ook in gevangenschap hebben ze behoefte aan beweging (fladderen en huppelen van de ene zitstok naar de andere) en gezelschap van soortgenoten en kunnen ze best luidruchtig zijn. Hou er mee rekening dat ze de hele dag door, vanaf 's ochtends, kunnen zingen.

Bij alle wilde en gedomesticeerde variëteiten verschilt het uiterlijk relatief weinig tussen volwassen mannetjes en vrouwtjes. Het mannetje herken je gemakkelijkst aan zijn zang (opvallender dan die van het vrouwtje), en aan zijn vaak fellere kleuren. Zijn gedrag is ook meer 'geagiteerd' (territoriaal gedrag) dan dat van het vrouwtje, vooral tijdens het broedseizoen. Daarom wordt het afgeraden om twee mannetjes te huisvesten in dezelfde kooi, vooral wanneer de ruimte beperkt is. Vraag de kweker om advies bij de keuze van het geslacht en het aantal kanaries dat u kunt huisvesten op basis van je huisvesting.

Het gemiddelde gewicht van deze kleine vogel is **20 g** voor een totale lengte van **11 tot 20 cm** inclusief de staart. De levensduur van deze kleine vinkachtigen is **10 tot 12 jaar**, maar soms nog langer (in gevangenschap onder goede omstandigheden).

2. HUISVESTING

Een goede huisvesting voor vogels is steeds gebaseerd op de natuurlijke levenswijze en habitat van de soort in kwestie. Om kanaries gelukkig en gezond te houden is het dus belangrijk dat ze kunnen vliegen, voedsel zoeken, sociaal gedrag vertonen en baden. Hou kanaries niet alleen! Het zijn sociale vogels die in de natuur onderling rijke, vaak complexe en hechte relaties aangaan, die niet vervangen kunnen worden door een spiegel.

Als hun leefomgeving en dieet in gevangenschap ernstig wordt beperkt, leidt dit soms tot gezondheidsproblemen. Het is dan ook van essentieel belang dat ze een verblijf krijgen dat voldoet aan hun basisbehoeften en hen de mogelijkheid biedt om natuurlijk gedrag te vertonen.

2.1. IN HUIS

Het dier moet over een **zo ruim mogelijke kooi of volièr**e beschikken, die je natuurgetrouw inricht met bebladerde takken en voldoende vliegruimte. Kies bij voorkeur voor roestvrijstalen en niet voor gegalvaniseerde kooien, want het afknabbelen van het zinklaagje kan vergiftiging veroorzaken. De afstand tussen de tralies **moet minder dan 1 cm zijn**.

De vogel moet steeds de keuze hebben tussen diverse zitstokken van verschillende diameters om drukletsels aan de tenen te voorkomen. Gebruik bij voorkeur echte takken van bijvoorbeeld wilgen-, berken- of fruitbomen en bevestig ze op verschillende hoogtes én in verschillende posities: dus ook schuin en zelfs verticaal. Gebruik takken met bladeren en ververs ze regelmatig want dit zorgt voor een goede nabootsing van de bomen waarin de vogels van nature het grootste deel van de dag vertoeven. Maar sommige kanaries zijn ook dol op schommelende zitstokken, die je kan ophangen aan het plafond van de kooi. Hang de zitstokken op voldoende afstand zodat de vogel van de ene naar de andere kan vliegen. Hang geen zitstokken boven voeder- of drinkbakken om te voorkomen dat deze vuil worden.

Om verveling tegen te gaan, is het ook aangeraden om de inrichting van het verblijf af en toe te veranderen, vb. door de zitstokken of het nestmateriaal te wisselen of op een andere plaats aan te bieden.

Hou ook de lengte van de nagels in de gaten. De nagels groeien voortdurend en in gevangenschap slijten ze niet altijd (op een natuurlijke manier) voldoende af. Vraag uw dierenarts om advies wanneer u de eerste keer de nagels bijknipt. Zodra je de techniek onder de knie hebt en beschikt over het juiste materiaal (een speciale nagelknipper met 'guillotine' werking die de nagel niet platdrukt), kan je zelf de nagels bijknippen. Hou ook de snavel in de gaten, want ook deze groeit en kan onvoldoende afslijten, vb. door regelmatig te wrijven op oppervlakken zoals zitstokken. Als je twijfelt, vraag dan raad aan je dierenarts.

De absolute minimale afmetingen van een verblijf voor een koppel zijn L=80 cm * B=40 cm * H=50 cm maar voorzie liever meer ruimte. Vogels vliegen bij voorkeur horizontaal, dus moeten de kooien breed genoeg zijn. Gebruik dus geen smalle kooien of ronde kooien.

Je kan je kanaries eventueel af en toe vrij laten rondvliegen binnenshuis, maar enkel onder toezicht. Beveilig de ruimte uiteraard ook op voorhand : sluit deuren, ramen (en eventuele andere uitgangen, zorg dat de vogels niet tegen ramen of spiegels botsen, hou "roofdieren" zoals katten en honden buiten,...). Mogelijk moet je achteraf wel schoonmaken.

Hou kanaries niet alleen! Het zijn sociale vogels die zelfs in een grote groep kunnen leven ook met bepaalde andere soorten kleine siervogels (vb. parkieten) (Figuur 1). Informeer je wel over het belang van het territoriaal gedrag bij de mannetjes van de soorten die je samen wil houden!

Figuur 1 : In groep gehuisveste kanaries.

Verder hebben alle vogels behoefte aan privacy: ze moeten zich aan het oog van soortgenoten, mensen en andere dieren kunnen onttrekken en houden ervan om vanop een veilige plek hun omgeving te observeren. Voorzie dus een eigen nest voor elke vogel, maar hang alle nesten wel op dezelfde hoogte. Zo beperk je concurrentie over het beste nest. Het kan ook gebeuren dat bepaalde individuen de 'kneusjes' van de groep zijn en stress krijgen door de beperkte toegang tot voeding of water. Ze zullen er dan magerder uitzien en soms zelfs "gepluimd". Vraag in geval van problemen raad aan je dierenarts.

Ook de plaats van de kooi in huis is zeer belangrijk. Zoek een rustige, lichtrijke plek waar de vogels zich veilig voelen maar toch voldoende activiteit kunnen observeren. Zet de kooi niet voor een raam, want dat ervaren vogels als 'blootstelling' aan roofdieren. Zet een kooi ook niet vlakbij een verwarmingsbron. De droge lucht zal hun slijmvliezen irriteren. Laat een vogel nooit op een plek in het huis verblijven waar (kook)dampen of gassen worden geproduceerd, zoals bijvoorbeeld bij een kachel of in de keuken. Gebruik geen anti-aanbak pannen, gourmetstellen, croque-monsieur toestellen of andere toestellen met anti-aanbak materiaal in dezelfde ruimte als die waar de vogel verblijft. Wees voorzichtig met luchtverfrissers en huisparfums. De aanwezigheid van andere huisdieren zoals honden en katten kunnen kanaries stress bezorgen. Hou hen daarom zoveel mogelijk uit de buurt. Opgelet, ook hun geuren kunnen de vogels angstig maken.

Hoewel de kanarie oorspronkelijk uit droge streken komt, heeft hij regelmatig vocht nodig, bij voorkeur in de vorm van een bad (Figuur 2). Plaats een ondiepe schaal met water op de bodem van het verblijf en ververs het bad dagelijks. Haal het bad liefst elke avond weg voor de nacht, zodat de kanarie genoeg tijd heeft om te drogen voor de nacht invalt.

Figuur 2 : Kanarie in zijn bad.

Voor vogels die binnen gehouden worden en niet dagelijks in contact komen met natuurlijk zonlicht, is een UV-lamp met een laag vermogen en UV-B licht essentieel om een vitamine D-tekort te voorkomen! Vitamine D3 speelt een belangrijke rol bij de opname van calcium uit de voeding. Het vitamine wordt deels uit de voeding opgenomen en deels in de huid gevormd onder invloed van zonlicht. Tekort aan natuurlijk licht kan dus vitamine D tekort en uiteindelijk calciumtekorten en andere gezondheidsproblemen in de hand werken.

Voorzie een goede bodembedekking om het vloeibare deel van de uitwerpselen te absorberen en zo de hygiëne te verzekeren. Verwijder dus regelmatig alle uitwerpselen en maak de bodem één keer per week grondig schoon. Een geschikte bodembedekking in kooi of voliëre is stofvrij (geen zaagsel, zand of kattenbakkorrels), veilig en droog om schimmelvorming te vermijden. 'Kooizand' neemt weinig tot geen vocht op, maar stropellets, beukensnippers of papiersnippers zijn wel geschikt.

Weet dat vogels in kooien of voliëres binnenshuis veel onderhoud en schoonmaak vergen. Enerzijds moet je de verschillende elementen van de kooi schoon houden (zoals hierboven uitgelegd), maar denk ook aan het schoonmaken rond de kooi: vogels maken veel stof en doen vaak zand of zaden in het rond vliegen!

2.2. BUITENSHUIS

Kanaries en andere kleine siervogels kunnen zich niet heel goed aanpassen aan de leefomstandigheden in de buitenlucht van onze noordelijke regio's. De meeste soorten op de markt vinden namelijk hun oorsprong in warme streken. Blootstelling aan kou, temperatuurschommelingen of zelfs gewoon tocht kan nefaste gevolgen hebben, inclusief sterfte.

Als je kanaries buitenhuisvest, moet je dus zorgen voor een zo constant mogelijke omgevingstemperatuur en beschutting tegen regen, wind en rechtstreeks zonlicht. Voorzie dus een beschut nachtnest en een overdekt (binnen-)gedeelte dat verwarmd kan worden indien nodig (vb. met een infraroodlamp), zeker bij vorst.

Let ook op met het vervoer van dieren buitenshuis. Doe dit (enkel indien nodig) in een isothermische box die voldoende verlucht is, maar een zo constant mogelijke temperatuur handhaaft en hen beschermt tegen tocht.

3. VOEDING

Kanaries zijn zaadetende vogels. Voor andere soorten kleine siervogels vraagt je best advies over de voeding aan de kweker en je dierenarts.

In dierenspecialzaken vind je 'kant-en-klare' mengsels. Deze kunnen de basis vormen van het dieet van je kanarie. Opgelet: de zaden mogen moeten in goede, niet vochtige omstandigheden bewaard worden. In mengsels voor kanaries zit meestal gierst, nigerzaad, koolzaad, hennepzaad, lijnzaad en haver. Je kan af en toe ook trosgierst in de kooi ophangen als extra en als bezigheid.

Een standaardrantsoen bestaat dus uit een kwaliteitsvolle, op de soort afgestemde zadenmengeling, aangevuld met:

- dagelijks groenten, grassen en kruiden, zoals: stukjes broccoli, boerenkool, paardenbloem en -blad, weegbree, herderstasje, vogelmuur, basilicum, munt, koriander, ...
- nu en dan wat kleine stukjes fruit zoals: appel, banaan, peer, aardbei, vijg,
- verschillende keren per week: verse takken en blaadjes van wilg, berk, populier, appel- of perenbomen of vlier
- regelmatig maar met mate: halmen trosgierst
- specifiek voor witte kanaries: supplementen met vitamine A (dit kunnen ze niet zelf aanmaken)

Kanaries moeten constant eten ter beschikking hebben. Opgelet: ze verwijderen de hulzen die rond sommige zaden zit alvorens ze op te eten. Dit kan ervoor zorgen dat het lijkt alsof het voederbakje nog vol is, terwijl dit helemaal niet zo is! Verwijder de zaadhulzen en maak het voederbakje schoon voordat je het weer vult. Reinig voeder- en drinkbakken minstens een keer per week grondig (met water en afwasmiddel, dat je ook grondig weer afspoelt).

Soms wordt er geadviseerd om af en toe gekiemde zaden te geven omdat deze zachter en beter verteerbaar zijn en vitamines en mineralen bevatten. De bereiding en bewaring van dit soort rantsoenen is echter delicaat: vermijd **schimmels want deze zijn giftig voor de vogels** en verwijder eventuele resten binnen de 24 uur.

Opgelet: chocolade, avocado, zout, alcohol, koffiebonen, tabak... maken vogels ziek!

Een belangrijk onderdeel van het dieet van kanaries is een extra calciumbron, bijvoorbeeld in de vorm van grit (gemalen oesterschelpen) en een sepiaschelp of calciumsteen. Voor een goede werking van de spiermaag dient elke vogel toegang te hebben tot scherpe maagkiesel. In de handel wordt dit soms in een mengeling met grit aangeboden.

Kanaries hebben doorlopend vers, schoon drinkwater nodig. Plaats drinkbakjes op verschillende niveaus in het verblijf. Plaats ze niet rechtstreeks onder een zittak zodat het water niet bevuild raakt. Maak de drinkbakjes dagelijks schoon want de vogels zullen er ook in baden.

Om de vogel tijdens de ruiperiode te ondersteunen, kan je een preparaat van zwavelhoudende aminozuren en choline toevoegen aan het drinkwater. Ververs dit dagelijks en voorzie ook steeds zuiver drinkwater. Vitamine- en mineraalkuren of hoogenergetisch voer zijn vooral aanbevolen in periodes van stress, ziekte of voortplanting. Het is belangrijk dat de vogels voedingssupplementen altijd volgens hun eigen behoefte kunnen opnemen. Meng het dus niet onder voer of drinkwater of voorzie daarnaast niet gesupplementeerde alternatieven. Vraag advies aan je dierenarts.

4. VERZORGING

4.1. EEN KANARIE HANTEREN

Kanaries zijn prooidieren en het vastpakken van de dieren dient zoveel mogelijk te worden vermeden! Indien het niet anders kan, probeer je de handeling met zo weinig mogelijk stress te laten verlopen. Zorg voor een rustige omgeving en beperk de pogingen om de vogel te vangen door je goed voor te bereiden en adequaat te werk te gaan. Pak het dier zo kort mogelijk vast want de stress die hiermee gepaard gaat, kan in extreme gevallen zelfs voor sterfte zorgen.

Sluit voor je een vogel hanteert steeds deuren en ramen **om te vermijden dat de vogel ontsnapt**. Verduister de ruimte om het vangen gemakkelijker te maken en te vermijden dat je de vogel moet najagen. Om bijten te vermijden, **hou je het lichaam van de vogel voorzichtig vast in een gesloten hand, en laat je de kop en poten er uit steken** (Figuur 3). Knijp vooral niet om de ademhaling van de vogel niet te belemmeren. Een vogel met hevige stress begint te 'pompen'. Wanneer je dit opmerkt, is het beter om hem terug los te laten en te laten bekomen. Hou er rekening mee dat andere dieren, zoals honden en katten, ongepast kunnen reageren : hou ze uit de buurt.

Figuur 3 : Een kanarie hanteren

4.2. OPVOLGING

Kanaries zijn prooidieren en zullen ziekte, pijn en ongemak zo lang mogelijk verbergen. Daarom is het zeer belangrijk om bij het geringste vermoeden van pijn of ziekte een vogeldeskundig dierenarts te raadplegen. Want de ernst van de symptomen staat vaak niet in relatie tot de ernst van de onderliggende aandoening en veel vogelziekten kennen een zeer acuut verloop.

Het is nuttig om de vogels regelmatig te wegen. Je kan hiervoor een speciaal zitstokje gebruiken. Een andere indicatie voor de voedingstoestand van de vogel is de bespiering aan beide zijden van de borstbeenkam, die je kan bevoelen wanneer je vermoedt dat de vogel vermagert.

Het wordt aangeraden om de mest van kanaries regelmatig door een dierenarts te laten onderzoeken en ze indien nodig te ontwormen.

Als de vogels voldoende omgevingsverrijking hebben met geschikte materialen, zal het inkorten van nagels en / of de snavel zelden nodig zijn. Bepaalde onderliggende aandoeningen kunnen echter abnormale snavelgroei in de hand werken. Raadpleeg in dat geval een dierenarts.

4.3. EEN UITDAGENDE OMGEVING

Kanaries hebben de behoefte om dingen te manipuleren met hun snavel en poten, te vliegen, te klimmen, ... Het is dus van belang om speelgoed te geven dat hen uitnodigt om natuurlijk gedrag te vertonen. Je kan speelgoed voor kanaries kopen, maar je kan het ook makkelijk zelf maken. Zorg voor verrijking op verschillende niveaus:

- Zoek manieren om extraatjes op een uitdagende manier aan te bieden, bijvoorbeeld door ze in een bak met (schoon en stofvrij) substraat te strooien of op moeilijk bereikbare plaatsen in de kooi te hangen, ...
- Geef jouw vogels mentale stimulatie en laat hen geluiden maken met voorwerpen zoals klokjes en belletjes, ... Voorzie contact met mensen (en eventueel met andere dieren als dat veilig kan)

Het is normaal dat vogels soms bang zijn voor nieuwe objecten. Dit kan je verhelpen door deze voorwerpen eerst enige tijd buiten de kooi op een 'veilige' afstand van de vogels te leggen of te hangen. Dit zal het voorwerp extra interessant maken voor de nieuwsgierige kanarie en zo latere exploratie stimuleren. Vogels leren veel door anderen te observeren en te imiteren. Zelf tonen hoe je het speelgoed gebruikt, kan de vogel helpen om angst te overwinnen en zelf met een voorwerp aan de slag te gaan.

5. VOORTPLANTING

Kweek enkel met je kanaries als je voldoende geïnformeerd hebt over de mogelijke problemen en kosten, én als je vooraf weet dat alle jongen goed terecht komen!

In het wild vormen kanaries koppeltjes in een seizoen dat overeenstemt met de lente-zomerperiode in onze streken. Voor de voortplanting in gevangenschap is het belangrijk dat de volière groot genoeg is, dat de groep stabiel is en vooral dat mannetjes en vrouwtjes goed met elkaar kunnen opschieten. Je moet dus hun gedrag observeren om eventuele misverstanden op te sporen die de voortplanting in de weg kunnen staan.

Voorzie ten minste één rieten nest per koppel (hoog, op een rustige plek in de volière) en nestmateriaal, zoals hooistengren, kokosvezles of jutevezels (Figuur4). Gemiddeld zijn er **4 tot 5 eieren** per legsel, de incubatie duurt ongeveer **14 dagen**. Sommige kwekers zullen u adviseren om het vrouwtje pas te laden broeden nadat het laatste ei is gelegd, zodat de jongen gelijktijdig kunnen uitkomen en groeien. Vraag je dierenarts om advies. Het voeden van de jongen gebeurt door het vrouwtje, het mannetje kan helpen vanaf de 3de levensweek van de jongen. Geef de ouders eiervoer tot de jongen gespeend zijn. Gedurende de hele voortplantingsperiode (broeden, voeren van de jongen, ...) moet je de vogels met rust laten en mag je ze geen stress bezorgen. Bij conflicten tussen het mannetje en het vrouwtje, raadpleeg je best een dierenarts.

Figuur 4 : Kanarie in zijn rieten nest.

Kanaries zijn **nestblijvers, ze worden geboren bedekt met dons en met gesloten ogen** (Figuur 5). Het ringen gebeurt in de eerste levensweek (vraag advies aan uw dierenarts omdat de poten van kanaries bijzonder kwetsbaar zijn). Ze krijgen hun definitieve verenkleed pas als ze 3 tot 4 weken oud zijn. Rond de leeftijd van 4 weken kunnen ze zelfstandig voedsel opnemen, maar het is belangrijk dat zij voor een goede socialisatie tot minimum 8 weken bij de moeder blijven. Het wordt om gezondheids- en ethische redenen afgeraden om kanariejongen met de hand groot te brengen!

Figuur 5 : Pasgeboren kanaries.

Kanaries in gevangenschap zijn, onder invloed van de overvloed aan voeding, water en licht, geneigd om meerdere legfels per jaar groot te brengen, maar dit kan het vrouwtje uitputten en is bijgevolg niet wenselijk.

6. ZIEKTEN EN AANDOENINGEN

Ziekte bij vogels zijn vaak het gevolg van ongunstige levensomstandigheden en voederfouten, zoals een onevenwichtige voeding (vooral op het vlak van calcium), tekorten (vitamines), een gebrek aan zonlicht of UVB – straling, een te lage temperatuur of een te drukke of vervuilde omgeving (rook, stof).

Veel voorkomende aandoeningen zijn:

- Spijsverteringsziekten zoals **jicht, obesitas, diarree**
- Ademhalingsziekten: **neusverkoudheid, longontsteking, ontsteking van de longzakken (aspergillose).**
- Groei problemen (poten, snavel, pluimen)
 - o Vergroeiingen van de poten zijn meestal het gevolg van te weinig variatie in zitstokken en te weinig beweegruimte. Schilferige poten (ook 'kalkpoten' genoemd) worden veroorzaakt door mijten.
 - o Slecht ruien (ook 'stokruï' genoemd) kan het gevolg zijn van een energietekort of slechte omgevingsomstandigheden (vb. gebrek aan natuurlijk licht). Raadpleeg in dit geval een dierenarts.
- Voortplantingsproblemen: legnood, ei-peritonitis door buikleg.

Een belangrijke infectieziekte bij kanaries zijn kanariëpokken (ook MKV-pokken genoemd). Het pokkenvirus wordt overdragen via wondjes of door stekende insecten zoals luizen en muggen. De uitwendige (chronische) vorm wordt gekenmerkt door wratachtige zweren, vooral op de kop en poten. De inwendige (acute) vorm tast de luchtwegen aan waardoor het dier in ademnood geraakt ("snapziekte"). Genezing is bijna niet mogelijk. Vaccineren (jaarlijks in juni/juli) tegen deze ziekte kan wel.

Ook parasitaire spijsverteringsziekten zoals trichomonose of giardiose komen voor, net als uitwendige parasieten zoals verenluis, bloedmijt en schurftmijten die snavel- en pootschurft veroorzaken.

Om insleep van ziekteverwekkers te voorkomen is het uiterst belangrijk om nieuwe vogels minimum 2 weken in quarantaine te houden, waarbij je elke vorm van contact met de reeds aanwezige vogels verhindert. Huisvest nieuwe vogels in een aparte ruimte en voorkom ook indirect contact via kleren, schoenen of andere materialen. Hou bij voorkeur alles gescheiden of reinig en ontsmet gebruikte materialen steeds goed. Zorg in een quarantaineruimte altijd voor rust en optimale klimaatomstandigheden want de stress die bij verhuizen hoort, maakt nieuwe vogels extra gevoelig voor ziekte. Hou er daarnaast rekening mee dat ook vogels die geen symptomen vertonen ook ziektekiemen bij zich kunnen dragen en verspreiden. Om deze dragers te identificeren, is bloed- of mestonderzoek noodzakelijk.

Naast ziekte vormen ook ongevallen in huis vaak een reden om met een vogel bij de dierenarts langs te gaan. Met name wanneer je vogels vrij laat rondvliegen, stel je hen aan risico's bloot: opname van giftige stoffen en planten, tegen glas vliegen, knagen aan gevaarlijke materialen (vb. elektriciteitsdraden), gekneld geraken tussen meubels, ten prooi vallen aan een hond of kat, zich verbranden, ... Opgelet: verschillende kamerplanten zijn giftig voor siervogels (hyacint, narcis, oleander, philodendron, ...).

7. BELANGRIJKE SYMPTOMEN

Kanaries zijn prooidieren en zullen daarom alle tekenen van zwakte en ziekte zolang mogelijk verbergen (in de natuur om het risico om door een roofdier als prooi gekozen te worden zo klein mogelijk te maken). Dit betekent dat we aandacht moeten hebben voor de kleinste veranderingen in gedrag die kunnen wijzen op onderliggende ziekte. Wees dus op uw hoede als uw vogel plots minder of anders zingt en roept, zich vaker afzondert, minder toenadering zoekt tot andere vogels of door de andere vogels vermeden wordt, minder vliegt, een plotse voorkeur voor een andere plek krijgt in de kooi, interesse voor het badje verliest, minder eetlust vertoont enzovoort. Consulteer in het geval van vermoeden van een onderliggende aandoening, zo snel mogelijk een gespecialiseerde dierenarts.

Reageer onmiddellijk als u een van onderstaande symptomen opmerkt:

- Minder of niet meer eten (anorexia) en gewichtsverlies
- Lusteloosheid
- 'Bol' zitten: ineengedoken met opgezette veren
- te lang op de grond blijven zitten of liggen
- Diarree of vieze veertjes rond de cloaca
- Afwijkende mest: vreemde kleur (groen, geel, zwart...), slijmerig of vermengd met bloed, gele i.p.v. witte uraten.
- Niezen en ademhalingsmoeilijkheden
- Minder of niet meer vocaliseren

8. DOELPUBLIEK

Kanaries houden impliceert de investering in een ruime, mooi aangeklede kooi of volière. Het zijn levendige vogels die van nature luidruchtig zijn. Ze hebben nood aan een rustige, lichtrijke, goed verluchte en schone omgeving maar veroorzaken zelf flink wat stof en vuil. Dit vraagt tijd voor schoonmaak. Mensen met allergieën of ademhalingsproblemen hebben beter geen vogels in huis, omdat vogels ook veel stof (met schilfers uit hun verenkleed) produceren.

De kanarie gedijt het best in een zonnige, verluchte, ruime omgeving, waar het rustig is (zodat ze zich veilig voelen) maar waar ze toch huisgenoten kunnen zien. Andere huisdieren kunnen wel een groot gevaar betekenen wanneer de vogels hun kooi verlaten.

Kanaries kunnen met andere vogels samen gehouden worden als je ervoor zorgt dat de verschillende soorten elkaar niet lastig vallen en dat de basisbehoeften voor elke soort op maat worden ingevuld. Vraag hiervoor het advies van een professional. Onthoud wel dat een andere vogelsoort een soortgenoot nooit kan vervangen.

9. AANSCHAF EN KOSTEN

De gemiddelde aankoopprijs voor een **kanarie** ligt tussen de **20 en 50 euro**. Sommige meer zeldzame kanaries (met speciale kleur of vorm...) zijn duurder (tot 250 euro). Hierbij komen de kosten voor de vogelkooi die voldoende groot moet zijn. en het materiaal aan worden toegevoegd. Reken hiervoor gemiddeld **150 tot 400 euro voor de kooi en 25 tot 100 euro voor de inrichting ervan**. De kostprijs van een buitenvolière is afhankelijk van het volume en de materiaalkeuze, maar kan oplopen tot meer dan 1000 euro.

Kanaries vind je in dierenwinkels maar ook bij gespecialiseerde kwekers. Ze zijn niet zo duur in onderhoud. Reken per koppel op ongeveer 20 euro per maand voedingskosten en 15 euro per maand voor verzorging, bodembedekking en speelgoed. Vooral de dierenartskosten kunnen zwaar doorwegen, onder meer omdat het belangrijk is om een vogelkundig dierenarts te raadplegen.

10. WETGEVING

Als eigenaar van een gezelschapsdier dien je aan bepaalde voorwaarden te voldoen wat de huisvesting, het vervoer of de omgang met de dieren betreft. Deze voorwaarden zijn opgenomen en te raadplegen in de dierenwelzijnswet (de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren). Zie <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/1986/08/14/1986016195/justel> .

Voor het houden van vogels is soms een milieuvergunning (rubriek 115) nodig. Indien u minder dan 30 vogels houdt is een vergunning niet noodzakelijk. Meer informatie kan u terugvinden op de website van Leefmilieu Brussel.

BIBLIOGRAFIE

Ballard B., Cheek R., 2010. Exotic animal medicine for the veterinary technician (second edition). Blackwell Publishing.

Birkhead, T.R., Schulze-Hagen, K., & Kilzenbach, R., 2004. Domestication of the Canary, *Serinus canaria* - the change from green to yellow. Archives of natural history, Vol. 31 (1), 50-56.

Doneley B., 2011. Avian Medicine and Surgery in Practice. Manson Publishing Ltd.

Gismondi E., 2022. Les canaris tout sur les 36 races les plus connues. Editions de Vecchi

Samour, J., 2016. Avian Medicine (third edition). Elsevier.

Tynes, V.V. Lecture: Introduction to bird behavior. Ceva Animal Health. Aalst (2019-10-6)

Tynes, V.V. Lecture: Psittacine Enrichment for behavioral health. Ceva Animal Health. Aalst (2019-10-6)

SAMENVATTENDE FICHE
ALGEMEEN

Kanaries worden vooral gewaardeerd om hun melodieuze zang, maar ook om hun kleurrijke en soms originele verschijning. Er bestaan zang-, vorm- en postuurkanaries. Het zijn actieve vogels die houden van het groepsleven in een ruime volière. U mag een kanarie dus nooit alleen houden. Bij een goede verzorging worden ze tot 15 jaar oud.

VOEDING

Het basis dieet van kanaries is een soort-specifiek mengsel van zaden aangevuld met kleine hoeveelheden groenten en fruit. Sepia en grit zijn een calciumbron en maagkiesel zorgt voor een goede werking van de spiernaag. Er moet altijd drinkwater beschikbaar zijn.

DOELPUBLIEK

Niet aanbevolen voor mensen met allergieën of ademhalingsproblemen. Kanaries beschikken best over voldoende vliegruimte en worden minstens in koppels gehouden. Ze kunnen slordig en luidruchtig zijn en hebben flink wat aandacht en onderhoud nodig. Kinderen moeten onder toezicht staan van een volwassene. Wees bereid om voor 15 jaar voor de vogel te zorgen.

SAMENLEVEN MET ANDERE DIEREN

Soortgenoten (sterk aanbevolen)
Dieren van verschillende soorten mogelijk
Pas op voor honden en katten, dit zijn roofdieren.

AANKOOP EN KOSTPRIJS

In dierenwinkels of bij gespecialiseerde kwekers kan je kanaries kopen voor 20 tot 50 euro, sommige variëteiten kunnen duurder zijn. Kostprijs van het materiaal: **150 tot 400 euro voor een ingerichte binnen-kooi**. Maandelijks kosten: 20 euro (voeding en verzorging) voor een koppel.

HUISVESTING

De volière of kooi moet zo ruim mogelijk zijn (**het absolute minimum voor een koppel is L=80 cm * B=40 cm * H=50 cm**) en toelaten het volume maximaal te benutten. De tralies staan maximaal **1 cm** uit elkaar. De zitstokken (uit verschillende, zo veel mogelijk natuurlijke materialen) hebben een variabele diameter en worden zowel horizontaal - verticaal als schuin geplaatst. Als de vogels niet buiten komen, hebben ze UV licht nodig. Verrijk de kooi met speelgoed zoals touwen, bebladerde takken, belletjes, gekleurde blokjes enzovoort. De omgeving moet gezond zijn, vrij van stof en rook. Voorzie een continue omgevingstemperatuur en vermijd blootstelling aan tocht en potentiële roofdieren.

VERZORGING

Om de gezondheidstoestand van kanaries te monitoren, observeer je regelmatig hun activiteit, hun gewicht en hun algemeen voorkomen. Lichte afwijkingen kunnen wijzen op een onderliggende aandoening of ziekte. Aarzel in dat geval nooit om een gespecialiseerde dierenarts te raadplegen. Vang en hanteer een parkiet enkel bij uitzondering en zorg ervoor dat dit zo rustig, snel en efficiënt mogelijk verloopt. De nagels en de snavel moet je bij een correcte voeding en huisvesting niet bij te knippen. Bij afwijkingen ter hoogte van de snavel contacteer je best een dierenarts.

ZIEKTEN EN INFECTIES

Vaak te wijten aan **de omstandigheden waarin parkieten worden gehouden (voeding)**:

- Groeistoornissen (tekort aan calcium)
- Spijsverteringsproblemen
- Ademhalingsproblemen
- Voortplantingsstoornissen (legnood)
- Kanariepokken
- Inwendige en uitwendige parasieten
- Trauma (val), beten (kat of hond)

BELANGRIJKE SIGNALLEN

Anorexia, gewichtsverlies, lusteloosheid, 'bol' zitten, blijven zitten op de grond, beschadigde veren, diarree, niezen, ademhalingsproblemen

WETGEVING

Milieuvergunning: zie website Leefmilieu Brussel.